

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Æstiva - A Dominica SS. Trinitatis, ad Dominicam decimamquintam
post Pentecosten

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Filii hujus sæculi, quò prudentiores in generatione sua sunt, eò sibi
majorem ingenerant imprudentiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44226

Feb. 30.

Et in humilitate tua patientiam habe. Sic univ-
ersim de omni virtute, aut de omni ad
virtutem incesso ac præsidio: Patientia vobis ne-
cessaria est, ut voluntatem Dei facientes, repone-

ris promissionem. Hæc est conditio quâ promittit
Deus, quam qui non servat qui promissa petitis
injustè petit, nec meretur accipere, Vide in I-
pate, Dominica 2. post Epiphan.

DOMINICA OCTAVA.
POST PENTECOSTEN.
DE PRVDENTI VILlico
INIQUITATIS.

Filii huius sæculi prudentiores filiis lucis in generatione sua
sunt. Luc. 16.

VERITAS PRACTICA.

I PUNCTUM.

Indigni sunt sua luce, lucis filij, qui minus cla-
rè vident in suis, quàm filij huius sæculi.

RATIO esse posset quod illi sua luce sunt indig-
ni qui ea non utuntur.

Sed filij lucis, qui minus clarè vident minusque
prudentes sunt in rebus sua salute quàm filij
huius sæculi seu in negotiis; non utuntur sua
luce.

Ergo illa sunt indigni.

In 1. parte,
In Vigil.
Epiphan.

Quia tamen sæpe de hac lucis privatione di-
ctum est, & tota ratiocinatio satis per se patet,
sic videtur modò aptius per comparationem
prudentiæ filiorum lucis, cum prudentia filio-
rum huius sæculi declarari posse veritas.

Qui ad majus & præstantius aliquod opus vocan-
tur, majorique gratia præstant ad illud efficien-
dum quàm qui ad minus aliquod applicantur,
tunc manifestè apparent indigni & privandi
sua gratia, si minus suum illud opus præsent-
iam alij suum.

Sed filij lucis ad majus & præstantius opus vocati
sunt quàm filij huius sæculi, majorique gratia &
prudentia præstant ad illud efficiendum quàm
illi ad suum.

Ergo si minus id præsent, si minus prudentes sint
in suo gerendo munere, quàm alij in suo, tunc
manifestè apparent indigni & privandi sua lu-
ce, sua gratia, suisque donis. Quod certe est di-
ligenter expendendum & cavendum.

OPPORTUNE occurrit hodiernum
Evangelium ad suggerendam mate-
riam de virtute prudentiæ quæ una
superest ex quatuor cardinalibus
consideranda, prout erat statutum superiori
Hebdomada. Proponitur autem parabola Villi-
ci, in quo quid possit ac valeat prudentia huius
sæculi aperte declaratur, ut inde magis exite-
mur ad id omne diligenter efficiendum quod
prudentia lucis sive spiritualis & divina dicitur
esse agendum pro Dei cultu propriaque salute:
aut certe si desimus, tanto magis appareat de-
fectus noster, tantòque magis arguendi & casti-
gandi sumus, quantò negotium illud salutis æ-
ternæ comparandæ majus est quovis negotio
sæculari, quantòque prudentia lucis majori &
præstantior est ad æternum illud negotium con-
ficiendum quàm prudentia sæcularis ad sua di-
gerenda, Neque aliter Dominus laudat eum qui
ex mala fraude prudenter sibi providit quàm ut
sic nobis indicet se longè magis probaturum
qui sic in negotio animæ, spiritualique profectu
sapienter ac providè sibi prospexit, vel si forsan
in eo negligens fuerit, se in eum producturum
exempla eorum qui rebus in caducis & nihili,
tam strenui sunt & prudentes. Sic etiam ut ait
sanctus Augustinus de Iudice iniquitatis qui in-
terpellatur a vidua, Comparationem duxit ad Iu-
dicem Deum cui nulla ex parte Iudex iniquus con-
ferendus est.

l. 2. qua-
stionum
Evang. q.
34

Ac primò quidem lecta & considerata tantif-
per narratione parabolica quæ refertur, expendi
posset quod sancti Patres pluribus docent nos
huc esse velut villicos Dei; *Nobis villici humili-*

Serm. 126.
de Villico.

tas & modestia assumenda est; inquit sanctus Joannes Chryostomus, nihil enim est nostrum, sed omnia Datoris Dei. Sic & sanctus Chrysologus, putandum nobis esse ait prorogationis temporaria ministerium suscepisse non invenisse; nec possidendi: cavendum ne ad patrem familias fama vera substantia nos precedat juxta illud Apostoli, quorumdam peccata manifesta sunt precedentia ad judicium, quosdam autem & subsequuntur.

Sic autem omnia naturæ & gratiæ dona accepimus, ut omnium sit planè reddenda ratio, respondendumque illi qui ab unoquoque id exigit; *Redderationem villicationis tuæ.* Audi & meditare serio, num illam paratam habeas? An saltem de ea paranda cogites? An tibi certò & citius quam putes motituro ac judicando prospicias? hoc verè est esse prudentem, sic sibi prospicere in futurum. Sed hoc est in quo etiam filij lucis deficiunt, hoc est in quo superantur à filiis hujus sæculi, qui in generatione sua, id est, in suis temporalibus negotiis magis prudentes sunt ut se suis difficultatibus expediant, componantque res suas securius. Hoc est denique unde illis gravissima hæc intentatur comminatio, quod indigni sint & privandi sua luce lucis filij qui minus clarè vident aut qui minus prudentes sunt suo in negotio spiritali quam filij hujus sæculi suis imperituris rebus.

Ratio quæ hic accuratius est evoluenda satis manifestè liquet, quoad primam præcipuè partem qua dicitur, quod, quando ex diversis qui ad diversa destinantur opera, quicunque ad nobilius applicantur, majorique valent arte, potentia, viribus & gratia ut illud plenè & cumulante efficiant, quam qui ad minus addicuntur, tum evidenter apparere quam sint indigoi & quam merito privandi sint sua gratia si minus laudabiliter suum illud expleant opus quam alij suum. Sicut enim duo illa simul juncta, nempe objecta seu finis dignitas, & mediocum ad finem valor magnam habent vim ad excitandam & fovendam industriam, ita certè si qui his desint, non parum sibi desunt, nec parva sunt animadvertione plectendi, cum præcipuè illis alij opponuntur qui talibus destituti præsidii & motivis ad suum peragendum opus, non defuerunt tamen operi, nec quidquam ab eis est desideratum, cum ipsi multa potuissent desiderare quibus carebant adjumenta. *Inimici nostri sunt Iudices:* agebat quondam Moses, quasi diceret, cum inimici nostri non habeant propositum sibi finem pugnandi tam nobilem & excelsum quam

Deut. 32.

nos qui pro Deo nostro pugnamus: neq; illi tam potentes sint viribus quam nos adjuti à Deo nostro: & tamen nobis prævaleant, ardentiusque pugnent, aut tenacius adhæreant suis superstitionibus quam nos in vera religione, nonne nos judicabunt & condemnabunt?

Sic Christus Dominus de filiis Judæorum, *Luc. 11. Ipsi Iudices vestri erunt* Sic Apostolus luctatores & in stadio decertantes aut currentes proponit, qui ab omnibus se abstinere, ut corruptam coram accipiant, nos autem ut incorruptam accipiamus, Pro qua non ita nobis molestè laborandum est sicut illis; & pro qua majores nobis à Deo subministrantur vires, non tamen ita contendimus, non ita currimus & laboramus; certè hoc probrosum, hoc pudendum!

II. PUNCTUM.

SED filij lucis ad majus & præstantius opus vocati sunt quam filij hujus sæculi: majorique gratia & prudentia præstant ad illud efficiendum quam illi ad suum.

Et quidem de præstantia seu excellentia operis, nulla potest esse comparatio, nisi velis terram comparare cælo, tempus æternitati, & sæculares ærumnas æternæ beatitudini. Velle sine aliquam inter hæc movere contentionem dignitatis & excellentiæ? *Quam dabit homo commutationem pro anima sua:* Neque verò etiam dubitari potest quin prudentia filiorum lucis sit excellentior quam prudentia filiorum hujus sæculi; cum illa supernaturalis & infusa, solique filiis communicata, id est solis in gratia sanctificante constitutis; alia verò sit tantum naturalis quæ peccatoribus magis conveniat quam justis & sanctis; aut certè quæ sit indifferens, ut in alterutris reperitur.

Sed quod quæri posset, hoc tantum est, utrum prudentia lucis sit potentior ex se gratia seu medium aptius ad id omne efficiendum, quod filiis lucis faciendum erit suo in negotio spiritali, quam sit prudentia hujus sæculi ad secularia pertractanda negotia? Atque hoc ipsum æquè certum & indubitatum est ac aliud: cum sit sola illa vera prudentia, verum scilicet lumen in intellectu quod repræsentet voluntati verum bonum consecrandum; alia vero prudentia non nisi apparenti verò & falso bono innitatur, unde proprie non est prudentia, sed astutia & calliditas, aut prudentia secundum carnem quæ mors est & stultitia apud Deum: *Nam prudentia carnis*

Luc. 11.

1. Cor. 9.

Math. 16.

Rom. 8.

nis

Rom. 8.
2. 2. 9. 47.
A. 13. i

nia, inquit Apostolus, mors est, prudentia autem spiritus visa & pax; quoniam sapientia carnis inimica est Deo. Et sanctus Thomas. Prudentia, inquit, vera & perfecta est quæ ad bonum finem totius vite rectè consiliatur, iudicat & precipit. Et hac sola dicitur prudentia simpliciter quæ in peccatoribus esse non potest; ac propterea non dicitur simpliciter quod sint prudentes sed in generatione sunt. Hæc verbum sanctus Doctor, unde aperitè patet quod quantum vera & perfecta virtus est potentior ad agendum quam falsa aut imperfecta, tanto prudentia lucis, quæ sola est vera prudentia, ex se potentior est gratia quam alia carnalis & sæcularis.

Adde, quod cum illi supernaturali prudentiæ adjuncta sint semper quæ appellantur dona Spiritus sancti, a quæ illud imprimis quod dicitur Consilium, quo maxime dono prudentia mirum in modum adjuvatur & perficitur, ut ait idem sanctus Thomas, quis non videat quantis hæc cælestis prudentia partibus superet aliam ut potenter promoveat filios suos ad agendum? Nunquid Deo quidquam est difficile? NVNQUID Deo comparari potest homo, etiam cum perfecta fuerit scientia? QVANDO misit vos sine sacco & pera, & calceamentis, nunquid aliquid defuit vobis?

III. PUNCTUM

INDIGNI sunt igitur & privandi sua luce, lucu filij, qui cum vocati sint ad opus præstantissimum, habeantque convenientem operi perficiendo prudentiam cæteraque media proportionata: nec tamen illud opus suum ita perficiant sicut filij hujus sæculi, qui nec opus, nec sci-

entiam, nec mediata opportuna sunt nacti. Movebo candelabrum tuum de loco suo. OCCIDET sol in meridie & tenebrescere faciam terram in die luminis. Nimis aperitè deficiunt illi lucis filij. Nimis aperitè peccant in hoc suo defectu. Et quidem tripliciter, primò quod non responderint illi gratiæ quam ita potentem habebant ad agendum. Secundò quod se excusent quasi non possint melius: quæ est injuria valde probrosa gratiæ. Tertio denique quod blasphemare faciant quodammodo innicos Dei cum videlicet potentiores in generatione sua seu in suis quibusque peragendis videant sæculares quàm religiosos, carnales quàm spirituales, impios & scelestos quàm qui putantur pii & devoti. Nonne hoc injuriosum cælo, & blasphemum, quod longè magis Mundus colatur à mandanis, quàm Christus à christianis? Propterea adhuc iudicio contendam vobiscum, ait Dominus, & cum filio vestro disceptabo. Transite ad insulas Cethim, & videte: & in Cedar mittite & considerate vehementer: & videte si factum est hujusmodi, si mutavit Gens Deos suos: & certè ipsi non sunt Dij: populus verò meus mutavit gloriam suam in idola.

Huc aptè referas historiam Nonni Episcopi qui cum Antiochiæ vidisset Pelagiam superbo indutam cultu, continere lachrymas non potuit, & inquirentibus causam, hac inquit iudex mea, hac accusatio & condemnatio mea negligentia, ut qui minus Deo serviam quam illa mundo. Va mihi peccatori. Sic identidem ingemiscebat ad Deum, illa sibi promissi placere hominibus & sic: & ego tibi promissi placere, & mansisus sum, propter pigritiam meam. Nunquid tu idem possis gemere?

Alia Veritas contra Prudentes sæculi.

Filij hujus sæculi quod prudentiores in generatione sua sunt, eò sibi majorem ingenerant imprudentiam.

RATIO EST, Quia quò illi prudentiores in generatione sua sunt, eo sunt magis addicti & affixi suis negotiis sæcularibus, tantoque minus vacant sua salutis.

Sed quantò illi minus vacant sua salutis, tantò sibi majorem ingenerant imprudentiam.

Ergo & quò illi prudentiores in generatione sua sunt, tantò magis imprudentes, juxta illud Mosis dictum: Gens absque consilio est & sine prudentia. Unam saperent & intelligerent, ac novissima providerent.

Hayneusue Pars tertius

I. PUNCTUM

PRIMA propositio duas habet partes, & utraque est evidens: idcirco enim dicuntur filij hujus sæculi quasi tales sint rerum sæcularium amatores sicut filij suorum parentum: aut sicut filij toti sunt paratum, totique pendent ab eorum nutu & potestate, ita illi à negotiis sæcularibus. Quod vel ex eo confirmatur quod dicuntur etiam prudentes in generatione sua, id est, præ cæteris ita intel-

Apoc. 2.
Amos. 8.

1er. 2.

Anno Christi
circitor
410.

telligentes, & in his omnibus quæ spectant hoc sæculum ita periti quasi qui diutius huic studio applicarint & in eo multum profecerint, seu quasi qui suis in rebus domesticis vel augendis vel conservandis valde sagaces, fortunatique sint & beati ab omnibus prædicentur. Quorum filij sicut novella plantationes in juventute sua. Filia eorum composita, circumornata ut similitudo templi: promptuaria eorum plena, evulsantia ex hoc in illud: oves eorum factæ, abundantes in gregebus suis, boves eorum crasse. Non est ruina maceria, neque transitus, neque clamor in plateis eorum. Beatum dixerunt populum cui hæc sunt. Ita Psalterius Regius. Ita & Job egregie: Sublevati sunt confortatique divitijs. Semen eorum permanet coram eis: propinquorum turba & nepotum in conspectu eorum. Domus eorum securæ sunt & pacata. Et non est virga Dei super illos. Et plura ibi habet, unde & conclusit pro altera propositionis parte: Qui dixerunt Deo, recede a nobis, & scientiam viarum tuarum nolumus. Quid est omnipotens ut serviamus ei? Et quid nobis prodest si oraverimus illum? Sic enim patet quam parum vacent saluti qui tam multum vacant sæculo; Quod & Christus Dominus aperte dixit: Non potestis Deo servire & mammonæ. Hi sunt qui verbum audiunt, & arumna saculi, & deceptio divitiarum, & circa reliqua concupiscentia introeuntes suffocant verbum, & sine fructu efficiunt.

Cave tamen putes id tantum esse intelligendum de his, qui abundant opibus aut qui sunt proveciores in sæculo; nam & qui illis invident qui illos æmulantur, qui radicem denique malorum omnium concupiscentiam consectantes, Volunt divites fieri, sicut ait Apostolus, inciduntque in tentationem & in laqueum diaboli & desideria multa inutilia & noxia qua mergunt homines in interitum & perditionem: Hi sunt etiam filij huius sæculi, hi sunt vel prudentes in generatione sua vel illius prudentiæ studiosi quam in aliis demerantur & concupiscunt. Hi sunt qui terrena sapiunt, qui solliciti sunt quæ sunt in die & divisi sunt: qui suis denique implicati negotiis non possunt venire, ad cœnam magnam, aut ad nuptias ad quas invitantur, Rogo te, inquit unumquisque illorum, habe me extusurum. Ita multum curant sua, ut se negligant; ita de temporalibus cogitant, ut æternis considerandis nihil super sit animi; ita præsentibus toti adherent, ut futurorum cogitatio non eos moveat. Oculi eorum, oculi stultorum in finibus terra.

Ps. 143.

Job. 21.

Matth. 6.

Matth. 4.

1. Tim. 6.

1. Cor. 7.

Matth. 22.

Luc. 14.

Prov. 17.

HÆC est secunda propositio, merè stulti sunt, verè imprudentes sunt, & eò sibi majorem ingenerant imprudentiam, quò minus saluti suæ vacant. Nam si prudentiæ est, suis vacare negotiis, nonne quò negotia majoris sunt momenti, prudentiæ ipsius est majorem in his curam adhibere? Quod si è contra minora præferantur majoribus, atque ita præferantur, ut præ cura minorum, quæ sunt majora & præcipua prius negligantur, nonne tantò erit imprudentiæ quanto fuisse prudentiæ res aliter suas administrare? Sic aptè Sapiens; Sapiencia callidi est intelligere viam suam: & imprudentia stultorum errans. Id est, sicut in hoc vel maxime agnoscitur sapientia viri sensati & bene rerum intelligentis, si noverit quomodo suis in rebus sit sibi cautè incidendum, quam cuique debeat vel præferre vel postponere, quantumque pluris uni aut alteri negotio sit dandum curæ: ita ex oppositio manifestatur imprudentia malè consultorum hominum qui nihil horum spectant, errantque in limine dum aberrant ab hoc faciendò negotiorum delectu.

Prov. 14.

Jam verò quantis partibus & circumstantiis negotium salutis nostræ superet omne aliud, imò simul omnia vitæ præsentis negotia, si forte nescis; inquire quæ sint partes & circumstantiæ quibus unum negotium præ alio verè dici possit majorem esse momenti: neque longè abiecis, ut quod quæres, invenias; nam in evangelico Negotiatore seu Villico, ita simul omnes illæ partes repræsentantur, ut propterea videatur nobis propositus in quo eas liceat intueri & omnem rei gravissimæ circumstantes casus.

Primum quod spectatur est rei qualitas, quando res scilicet de qua agitur, ex se est gravis & momentosa, quando de omnibus vel de magna bonorum parte, quando de honore, de familia vel de vita ipsa forte ageretur, tum certè res esset ponderis & momenti. Magnitudo periculi summo timore hominem afficit, ajebat Romanus Orator, quod uno iudicio de firmitate omnibus decernit. Sic nosset Villicus suo in negotio videbat agi de sua fama, de suis bonis omnibus, de sua libertate, nam erat a ffamatus quasi bona dissipasset. Quid hoc audio de te?

Ac. pro Quintia.

Secundum est, rei difficultas. Quid faciam, Ait Villicus in jus vocatus: quando scilicet difficile est se purgare à crimine, quando res obje-

ta.

Et ita patet, ut non possit dissimulari, non possit regi, quando precipue quod

Tertium est valde consideratum in quovis negotio, quando inquam pars adversa potens est opibus, & autoritate, nec non ardenti commota zelo ad rem promovendam. Sic dicitur, *Homo dives esse qui erat Villicus Dominus*, & pars eius adversa cui se longè novit imparè, & cum quo minime possit contendere.

Quartum verò quod maxime curam avertit & sollicitudinem, est incertitudo eventus, suspensio quædam animi dubitantis quid sit futurum, & quò se verat, atque in illo dubio æstuantis & sese torquentis, *Fodere non valeo, mænare e-rubefco*.

Sed quintum rei caput sollicitudinem magis auget, quando ita incertus est animus de eventu, ut nisi obviam eatur juri dicendo, vel aliis contra se oppositis testimoniis, actum de se esse videat, jamque patenti præjudicia, jam pene sententiam contra se latam audit, vix ulla evadendi spes allucet, conclamata est causa. *Quia Dominus meus auferet à me Villicationem*.

Sextum ac denique septimum quod accedens ad alia, rem supra modum facit anxiam & formidandam, Personarum est quam vocant negotij, & brevitas temporis quo se ipsa persona debet sustinere vel imparata, vel impotens & omni destituta præsidio. *Reddo rationem Villicationis tuæ*. Jam-jam, actutum, sine mora, *Iam enim non poteris Villicare*.

Quamobrem cum tot tantisque premeretur angustiis miser iste Villicus, merito angebatur, merito secum quærebat, *Quid faciam*. Nam hoc erat verè neget um grave & ponderosum. Hæc pæfectò erant veræ circumstantiæ quæ gravitatem negotij si quod est tale in sæculo, demonstrabāt.

VERUM, qualecunque hoc fuerit opus aut quale unquam esse possit in hac vita, nullum unquam est in quo hæc septem enumeratæ partes & circumstantiæ, tam longè lateque pateant quam in nostræ salutis negotio. Revolve singulas & confer singillatim quid in unaquaque simile vel dissimile proferatur.

Prima erat, rei qualitas. Quæ porro est in nostro salutis negotio? Quæ de re agitur? Nempe de Cœli vel Inferni æternitate. Expende si potes, quale hoc sit, vel in Cœlo beatum esse, vel in Inferno damnatum ad omnem æternitatem! Neque aliud disjunctum ab alio ita consideres, quasi de uno tantum ageretur, nam duo hæc simul sic concurrunt, ut si cœlo excidas, non tantum priveris summo illo bono; sed in

sumtum cadas malum: atque in hoc etiam subeundo malo ne prætermittas cogitare, quod potissima mali pars sit, excidisse illi tummo bono, suâ culpâ sua malitia, *In malignitate nostra consumpti sumus*. Estne verò par aliquid in sæculo quod huic æternitati bonorum vel malorum possit confecti? *Transferunt illa omnia tanquam umbra*. Vide & lege arcencius caput illud quintum Sapientiæ, in quo gemunt damnati præteritæ levitatem vitæ.

Secunda conditio seu circumstantia quæ est rei difficultas sic expendi debet, ut nemo quidem sine gratia salvus esse possit, possit autem cum gratia cuius etiam subsidio multum de difficultate rerum agendarum diminuat; at nihilominus negotium hoc quod vocamus salutis tale est, ut depravata hominis, considerata natura, perpensisque obstaculis quæ undequaque occurrunt, dici verè possit opus tam difficile, ut ipse Dominus cui nihil esse mirum poterat, admittetur tamen quàm sit difficile, quamque arduum, vel unum divitem esse salvum; additque *facilius posse camelum intrare per foramen acus quàm divitem in regnum cœlorum*; Neque cum solummodo intelligit divitem qui abundet divitiis, sed qui in his confidat, qui his nimis adhæreat, vel acquirendis vel conservandis plus nimio vacet, sive abundant sive deficiat, totum ex affectu pendet qui nisi temperet; ut, perdit tam verè animam quam verum est quod jam audivimus ex Apostolo, *Qui volunt divites fieri, & cætera quæ supra commemorata sunt*. At nonne hoc difficile sic temperare animum ab hoc inordinato affectu?

Adde difficultates à carne & à mundo de quibus infra loquimur. Oportet enim *in carne non secundum carnem ambulare*. Oportet in mundo *non secundum mundum esse*. Oportet pro humilitatis custodia sæpe cœlari quæ sunt speciosa & magnifica, & tamen oportet ita omnia exercere & talenta ut si uni desis, forte audias, *serve male & piger, ligatis manibus ac pedibus mitte eum in tenebras exteriores*. Oportet, *inimicos diligere*, Oportet, *odisse patrem & matrem & quocunque saluti oppositos*. Oportet *erucere sibi oculum, abscindere manum, & pedem amputare*, quo sensu præcipiuntur in Evangelio. Oportet *Infantem esse*, tametsi proventus ætate sis. Oportet ita debitoribus remittere sua debita sicut tibi à Deo vis remitti. Oportet semper militare, semper *sibi vim facere*; Nunquam in Scriptura reperies Cœlum memoratum quin simul

1b. 11.
 1b. 7.
 1b. 12.
 1. Cor. 9.
 2. Tim. 4.
 Apoc. 7.
 Ps. 34.
 Job. 41.
 Luc. 11.
 Sap. 14.
 Matth. 10.
 1. Reg. 2.

adjunctum invenias verbum quod significet difficultatem & poenam subeundam. Regnum est, sed vim patitur, & violenti rapiunt illud. Dominus est, sed ejus angusta porta. Coena est magna; regales sunt nuptiae; sed omnia sunt deserta da ut eo accedas, & habenda vestis nuptialis. Id est, vitae puritas ne inde ejiciaris. Bravium est, sed curvandum in stadio & illud apprehendendum. Corona est justitiae, sed bonum certamen certantibus reposita. Sic omnes, omnes omnino Sancti vixi sunt in caelo suas habere palmas quas retulerunt de pugna & de victoria, nam non est satis pugnare, oportet vincere, & postquam multoties viceris, si vel semel victus es, sufficit ad interitum sempiternum.

Denique repraesenta tibi hominem in declivi & lubrico existentem loco, valde infirmum, & externa vi quadam velut praecipitem actum in perniciem & ruinam. Quid eo statu periculosius? Quid tali vitae genere difficilius? At nonne hic est pene universus hominum status? Nonne in mundo unusquisque versatur velut in lubrico? Nonne in carne velut in infirmitate positus, vixituro gradum moveat? Nonne a Dae-mone in ruinam & perniciem singulis pene momentis agitatur? Nonne idcirco dictum est, *via illorum tenebrae & lubricum & Angelus Domini persequens eos?*

Atque hinc quod erat tertium de parte adversa & opposita liquet quam sit multiplex, quam potens, & quam sollicita in nostram perditionem. Quid enim potentius Dae-mone, quid audacius, quid obstinatius cum nihil timeat, non ciretetur, non fatigetur, non quiescat, non sit denique super terram potestas qua comparetur ei, qui factus est ut nullum timeat? Quid carne fragilior? Quid sensibili appetitu & humana concupiscentia validior ad nos rapiendos quocumque trahunt, cum & Scriptura universim affirmet, *unumquodque tentari a sua concupiscentia?* Quantis vero quamque diversis objectis in peccatum alliciamur, ex ipsa mundi universalitate patet, ubi quotquot sunt creaturae, velut in odium facta sunt, & in tentationem animo vel hominum, & in insidiam pedibus insipientium?

Quid quod inimici hominis sunt domestici ejus sunt affines & cognati, sunt parentes in filios, & filii in parentes, aut quia se nimis diligunt aut se ita oderunt ut affectui potius in quocumque se vertant partem magis indulgeant quam divinis praecipis aut consiliis. *Magis honorasti filios tuos quam me.* Quin & ipse Christus, ipse Judex noster, ipse est adversarius, ipse tam nobis opposi-

tus quam & nos ipsi resistimus & ejus Evangelio contradicimus, de quo expressè dicitur, *Esse consentiens adversario tuo cum dum es in via cum eo.*

Quod ad quartum spectat de incertitudine, quanam potest esse major quam quae ex ipsa fide provenit qua tenemur credere quod scriptum est, *Nescit homo utrum amore an odio dignus sit, sed omnia in futurum servantur incerta?* Quod si non est desperandum, nec certè est praesumendum, cum tam multa sint quae timorem nobis ineutiant quam quae spem faciunt.

Sunt autem illa quae dicuntur praesudicia & quae quinto considerantur loco ad dignoscendam negotii gravitatem; nam cum sint anticipata quaedam judicia & velut quaedam sententiae Judicis, latae in simili causa, profecto qui haec attendit perspexerit aut praesumat necesse est aut valde timeat. Primum enim vox Christi est, *Paucos esse qui salventur.* Deinde illos esse solos qui sunt in arcto via. Id est, qui sibi vim faciunt, qui virtuti student & perfectioni sui status, qui humilitatem exercent & patientiam; An tu ex illis es? *Quis non est mecum,* inquit, *contra me est.* An tu cum illo es, prout intelligit, conformem vitam agendo? *Nisi conversi fueritis & efficiamini sicut parvuli non intrabitis in regnum caelorum.* Itane tu conversus & effectus parvulus? *Quid hominibus altum est, abominatio est ante Deum.* Nonne tu quantum potes illud altum insectaris? *Omnia ex vobis qui non renuntiat omnibus quae possidet, non potest meus esse Discipulus.* An tu ita omnibus renuntia-sti? An parum tibi est quod non sis ejus Discipulus? *Vtinam frigidus esses aut calidus, sed quia tepidus es, incipiam te vomere ex ore meo.* Auderesne te calidum & ferventem assumere? Non timebis verò te frigidum esse aut tepidum? Non timebis te privandum illis gratiis quibus abuteris aut certè quibus non uteris? *An putatis quod hi pro omnibus peccatores fuerint, quia talia passi sunt.* Non, dico vobis, sed nisi poenitentiam habueritis, omnes simul peribitis. Recogitafne quid sit habere poenitentiam, quid sit conteri? Quid sit emendare delictum? Quid sit mutare vitam in melius? Nonne tu semper idem, semper superbus, semper impatiens, & humanae laudis magis appetens quam verae solidaeque virtutis? *Patalne te exceptum ab hac sententia.* *Nullus est qui agat poenitentiam super peccato suo dicens, qui ille? Omnes conversi sunt ad cursum suum, quasi equus impetu vadens ad praesum?*

Quod postremum est denique de personali ut

Matth. 7.
 Eccl. 9.
 Matth. 7.
 Luc. 13.
 Luc. 11.
 Matth. 18.
 Luc. 12.
 Ib. 14.
 Apoc. 3.
 Luc. 13.
 Jer. 2.

Rom. 14. *vocant negotio & de brevitate temporis, nihil apertius dici potest quam quod, Vnusquisque nostrum pro se rationem reddet Deo, Rationem scilicet villicationis suæ rationem uniuscuiusque doni accepti seu naturalis seu supernaturalis, quem in usum, quem in finem, quem in modum res unaquæque fuerit usurpata. Standum est unicuique propterea serius ocyus ante tribunal Christi. Nec quantumvis extrema dies differatur, potest dici longa dilatio, cum ubique & semper omni die, singulisque momentis teneatur unusquisque sic paratus esse ad exitum ut nisi paratus sit, malè peccat. improvisa rapiatur morte: Nempe, inquit ipse Iudex, in die qua non sperat, & hora qua ignorat. Velut ab hoste interceptus rapiatur, iudicetur, condemnetur. Vide sine tandem quam simul concurrant omnia quæ hoc salutis negotium supra quodvis sæculare & humanum, demonstrent esse ponderis & momentis.*

III. PUNCTUM.

FILII huius seculi quod prudentiores ergo sunt in generatione sua, ed sibi maiorem ingenerant imprudentiam. Cum illi prudentiores seculi sint qui magis vacant suis secularibus negotiis quam salutis: qua in prudentia suam manifestant imprudentiam, quod longè minus negotium ma-

jori præferant. Atque ut de Achitophèle dicitur, 3. Reg. 17. quod disposita domo sua suspendio interiit, sic illi dum lucrantur mundum, se perdunt; dum prudenter rebus suis terrenis prospiciunt, suam imprudenter animam negligunt; dum ad modicum corruptilis vitæ tempus sapiunt, ad æternitatem desipiunt. *Vae qui Sapientes estis in oculo, & coram vobismetipsis prudentes! Sicut devorat stipulam lingua ignis, & calor flamma exurit, sic radix eorum quasi favilla erit, & germen eorum ut pulvis asunder. STULTE! hac nocte animam tuam repetunt à te: qua autem parasti, cuius erunt? Sic est qui sibi thesaurizat, & non est in Deum dives, CONTENDITE intrare per angustam portam. MAGIS satagite ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis. CVM metu & tremore vestram salutem operamini. NESCI TIS quod ij qui in stadio currunt, &c. Ego igitur sic curro, non quasi in incertum; sic pugno non quasi aërem verberans: sed castigo corpus meum, & in servitutem redigo, ne forte cum aliiu prædicaverim ipse reprobus efficiar.*

Sic Christus, sic Apostoli, quæ verbo, quæ exemplo nos ad salutis urgent negotium, tu verò quasi securus & quasi re confecta, non moveberis? *Arrogantia tua decipit te, & superbia cordis tui.*

Redde rationem villicationis tuæ.

VERITAS PRACTICA.

Qui ne terreatur, non cogitat reddendam rationem, magis terrenus est quia non illam cogitat.

RATIO EST, Quia magis ille terrendus est qui minus prospicit imminenti periculo. Sed qui non cogitat reddendam rationem, minus prospicit imminenti periculo. Ergo magis terrendus est, ergo magis cogitare debet hanc reddendam aliquando rationem, sicq; sibi prospicere.

I. PUNCTUM.

COGITANTI attentius verba illa: Redde rationem villicationis tuæ: tam pavenda sunt & terrificata, ut quia tam pavenda sunt, vix cogitentur. Vocem tuam audiri & timui, eo quod natus essem. Sic Adamus, sic omnis penè homo qui de reddenda

vitæ ratione non potest cogitare sine horrendo metu & qui vix potest vivere cum tali metu. Quamobrem ut se illo liberet, cogitationem futurum iudicii abijcit. *Nullus est qui recogitet corde. VIRI mali non cogitant iudicium, inquit expresse Sapiens, quia scilicet cogitando terrentur quod omnino nolunt.*

At contra tanto magis terrendi sunt & tanto magis cogitare debent illam aliquando reddendam rationem, quanto minus illam hactenus cogitarunt. Nihil in toto iudicii processu tam horrendum & terribile quam non illud cogitasse iudicium, seu quod idem est, *Qui non illud cogitat, ne terreatur, magis terrens debet quia non illud cogitat.*

Ratio est manifesta, quid est enim quod ma-